

Antal Attila

Klímakatasztrófa vagy mégsem?

A koppenhágai klímacsúcs kudarca rávilágított ismét arra – az egyébként nem nagy újdonságra –, hogy minden szentnek maga felé hajlik a keze, azt is mondhatnánk, hogy győztek a „klímaszkeptikusok”.

A koppenhágai klímacsúcs (a legnagyobb szennyezők és a sajtó által relatívan értelmezett) kudarca ismét elodázta a világ „nagy zöld megegyezését”. Az összeborulás tehát még várat magára, holott már jó pár éve tudjuk, hogy ha nem változtatunk jelenlegi életmódunkon, akkor annak súlyos következményei lesznek a mi, de legkésőbb a gyermekeink életében. Ezen következmények súlyosságáról, magának a bekövetkezésnek az idejéről, sőt egyáltalán a létükről azonban súlyos viták dúlnak – ezek legtöbbször sajnos nem törí át a magyar aktuálpolitikai jégpáncélba zárt közéletet.

A globális környezetszennyezés és annak hatása, valamint a környezetkárosítás elleni fellépés alapvetően két táborra tagolja a környezettel, a környezetpolitikával és ökológiával foglalkozó szakembereket, s ennek nyomán az informálódni szándékozó közvéleményt is. Vannak klímaalarmisták és klímaszkeptikusok.

Klímaalarmizmus

Klímaalarmizmus kifejezéssel illetik azt a jelenséget, amikor valaki rávilágít az ember okozta környezetszennyezés fenntarthatatlanságára és azonnali változásokat sürget. A klímaalarmizmus alapvetően negatív tartalmú kifejezéssé vált a szkeptikusok körében: nem a klímaváltozásra irányuló jó szándékú figyelmeztetést, sokkal inkább az alaptalan ríogatást látják benne.

A 2006-os Stern-jelentést¹ és annak bizonyos szakmai körökben való elismerését, valamint a Nobel-díjas Al Gore tevékenységét szokták leginkább a fenti bélyeggel illetni.² A Stern-jelentés szerint (amelyet Nicolas Stern a Világban volt vezető közgazdásza készített Tony Blair volt brit miniszterelnök felkérésére), ha nem költjük a világ GDP-jének 1%-át a környezeti károk (mindenek előtt az üvegházhatású gázok kibocsátásának) megelőzésére, akkor a mulasztásból fakadóan akár a világ GDP-jének a 20 %-át is elveszíthetjük.³

Az „alarmisták” tehát nem tesznek mást, mint kíméletlen nyíltsággal szembesítik a publikumot az általuk prognosztizált jövőképpel.

---

¹ Stern, 2006

² Bartus, 2009

³ http://www.hm-treasury.gov.uk/d/Summary_of_Conclusions.pdf

Klímaszkepticisták

A szkeptikus környezetvédők már sokkal inkább óvatosak, nem használnak olyan végletes, már-már apokaliptikus képeket, mint alarmista társaik. Bjørn Lomborg jó példája a szkeptikus szakembereknek. *Cool it (Hidegvér)* című – egyébként magyarul is megjelent – munkája az elmúlt évek szkeptikus környezetvédelmi vonalának egyik legfontosabb munkája. Ahogyan a könyv címe is mutatja, a szkepticisták „le kívánják hűteni” a globális felmelegedéssel, valamint a klímaváltozással kapcsolatos diskurzust⁴. Racionális szempontok figyelembevételével próbálnak kiindulni az adott empirikus adatokból. Fontos hangsúlyozni, hogy a szkepticisták nem az emberi tevékenység környezetszennyező jellegével kapcsolatban kételkedők, hanem sokkal inkább annak hatásával és az alarmisták által kínált, „egyedül üdvözítő” megoldásokkal szemben. Álláspontjuk szerint egyszerre kell figyelembe venni és összeegyeztetni a jelen és a jövő generációk érdekeit.

Koppenhága és a klímarealizmus

Ha a fenti ütköző álláspontokat vesszük szemügyre Koppenhága kapcsán akár azt is állíthatnánk, hogy a klímaszkeptikus hangok győztek. Azonban ez merő leegyszerűsítés lenne! Mind a két álláspont (a maga módján) jót akar a Földnek, a természetes és épített környezetnek – csak éppen másként és máshogy. Az egyik a jelen életünk gyökeres átalakítása mellett képzelel el ezt a jót, mégpedig úgy, hogy nehézséget vállalva könnyítsük meg a jövő generációinak életét. A másik álláspont pedig inkább a jelenbeli racionálisabb (értsd eddigi életmódunkhoz jobban passzoló, „nem túl kényelmetlen”) változások híve, s több feladatot kíván adni a jövőnek. Közös azonban a két álláspontban, hogy egyszerre kívánnak politikai és szakmai döntéseket.

Tény, hogy a két álláspont ideális demarkációs vonalat jelent a politikusoknak: könnyen be lehet tagozódni egyik vagy másik tábor mögé. A politikusok azonban elsősorban saját területükön, azaz a politika világában kompetensek. Koppenhága kudarca tehát *nem elsősorban szakmai kudarc, hanem politikai kudarc*. Talán nem túlzás azt állítani, hogy mind a két tábornak igaza van a maga viszonyítási rendszerében.⁵ A kudarc nyomán talán helytállóbb inkább azt feltételezni, hogy a politikusok nem találták meg azt a közös pontot, amely a két álláspontból deriválható: vagyis nem voltak realisták. Nyilvánvalóan egyik „iskola” álláspontja sem vihető keresztül a maga egészében. A politikusok feladta az, hogy „klímarealisták” legyenek és közös mederbe terelve a vitát, konszenzusra jussanak. Ez maradt el, legalábbis egyelőre.

---

⁴ Lomborg, 2008

⁵ Egyetlen apró példa: mind az említett Lomborg kötet, mint Al Gore *Kellemetlen igazság* című munkája a legjobb 50, a fenntarthatósággal foglalkozó könyv között van a *Cambridge Programme for Sustainability Leadership* szerint. http://www.cpi.cam.ac.uk/our_work/research_and_publications/books/top_50_sustainability_books.aspx

Felhasznált irodalom:

Bartus Gábor (2009): A klímaváltozás mint apokalipszis. in Kommentár 4. http://kommentar.info.hu/bartus_gabor_a_klimavaltozas_mint_apokalipszis.pdf (Bartus, 2009)

Bjørn Lomborg (2008): Cool it - Hidegvér! A szkeptikus környezetvédő útikalauza a globális felmelegedéshez. Typotex Kiadó. (Lomborg, 2008)

Stern, Nicholas (2006): *The Economics of Climate Change. The Stern Review*, H. M. Treasury, London http://www.hm-treasury.gov.uk/stern_review_report.htm (Stern, 2006)